

la Galați, *Se mărită fetele* — la Brașov și altele).

Nu putem, în această succintă încercare de bilanț, să nu amintim prezența operetei românești dincolo de hotare. Mențiunea nu se face atît pentru turneele europene cu titluri din repertoriul național, cît pentru preluarea de către unele teatre muzicale din U.R.S.S., R. D. Germană, R. S. Cehoslovacă a unor titluri ca *Lăsați-mă să cînt*, *Plutașul de pe Bistrița*, *Soarele Londrei*.

Perspectivile teatrului nostru muzical reies din studierea cu atenție a necesităților publicului, adeziunea lui la gen în contextul mai larg al necesităților și exigențelor lui spirituale. În frontul creației artistice, direcționat de concepția estetică clară promovată de partid, opereta își află locul pe măsura posibilităților sale de a reflecta anumite laturi ale existenței. Aceste posibilități nu trebuie însă limitate la sfera divertismentului, ci, prin folosirea acestuia ca modalitate proprie, în conexiune cu metode și mijloace variate — de la fabulă la fantezie și de la evocare istorică la proiecție în viitor, fără a se lipsi de tensiune conflictuală — se poate ajunge la închegarea unor librete cu înalte virtuți teatrale, literare, ideologice, cu valoare deopotrivă artistică și socială. Cu un astfel de punct de plecare se înțelege că se pot direcționa mai eficient și eforturile compozitorilor de a elabora partituri cu dramaturgie muzicală închegată. Valorificarea prin spectacol va fi atunci la aceeași tensiune, iar rezonanța în public, deci eficiența socială a genului, va crește. În orice caz, nu se poate vorbi la noi despre o criză actuală a operetei sau a teatrului muzical în genere — nici din punctul de vedere al creației, nici din cel al interpretării și nici privitor la apetența publicului pentru spectacolul respectiv; depinde de factorii creatori, de interpreți, de acțiunea socială educativă pe tărîmul artei ca în viitor să se fundamenteze o atitudine optimistă în genul acesta care și-a construit o tradiție contemporană valoroasă.

Aspecte actuale ale activității muzicale de amatori

de Grigore BĂRGĂUANU

Tradiția artistică-muzicală românească își are sorgintea în creația populară — expresia sublimă, în toate timpurile, a sentimentelor și năzuințelor neamului. Artiștii populari au fost *amatori*; obirșia oricăror manifestări profesionale de mai tîrziu o constituie, așadar, *amatorismul*. După apariția profesionalismului muzical, în veacul trecut, mișcarea de amatori a continuat să subziste paralel, sub forme din ce în ce mai variate, stimulată de entuziasmul unor minți luminate, personalități muzicale

sau simpli „amatori“, constituind un fundament cultural-artistic specific românesc.

După eliberarea țării, mișcarea de amatori capătă o nouă semnificație; ea devine în viața culturală a poporului nostru unul din fenomenele generalizate, obiectiv necesare, ale activității spirituale a oamenilor muncii. Remarcăm, fără a insista asupra unor aspecte evidente, că, în complexul revoluției culturale, activitatea muzicală de masă aduce o contribuție de prim ordin la mobilizarea și educarea oamenilor muncii în spiritul unei înalte conștiințe socialiste, la dezvoltarea sentimentului patriotic, la cultivarea gustului estetic, la conturarea personalității multilaterale a omului contemporan. Nu este de mirare că în ultimii treizeci de ani succesele artei muzicale de amatori au fost deosebite, mișcarea cîștigîndu-și un loc de seamă în ansamblul actualității artistice românești, conturîndu-și un drum propriu, dar neexcluzînd legăturile firești cu profesionalismul. Sfera preocupărilor amatorismului s-a extins treptat, cuprinzînd azi *interpretarea, creația muzicală* și unele *forme de învățămînt* în toate genurile muzicale.

Dintre aceste trei aspecte principale cea mai mare pondere (și tradiție) o are desigur interpretarea și în primul rînd cea corală. Corul a fost și rămîne una dintre cele mai puternice forme de exprimare artistică colectivă. Poate nu întimplător evoluția mișcării corale a fost foarte inegală. Anii de după eliberare au adus o înviorare artistică deosebită manifestată prin creșterea impresionantă a numărului formațiilor, în cele mai diverse întreprinderi, școli, facultăți etc., înprospătarea repertoriului, emulația concursurilor... După 1960 urmează unele fenomene de stagnare; se remarcă împuținarea corurilor marilor întreprinderi, a celor sindicale sau studentești, răirirea manifestărilor și scăderea nivelului artistic. Se pronunță cuvîntul „criză“ și nu fără unele temeiuri. Cauzele sînt diverse: în primul rînd, răspîndirea mare a mijloacelor moderne educative de masă — radio, televiziune, discul — a produs, o dată cu avantajele mari, incontestabile de ordin cultural, o primejdioasă tendință de transformare a maselor în consumatori pasivi ai actului artistic; la aceasta se adaugă diminuarea emisiunilor radiofonice specifice, lipsa de înțelegere și sprijin a unor conducători de instituții și insuficienta stimulare a activității, neparticiparea multor oameni de specialitate, adesea nerespectarea repartizărilor de către unii absolvenți de Conservator, în fine, formalismul și lipsa de entuziasm a unor activiști culturali etc. Fenomenul și cauzele, asupra cărora am insistat, s-au manifestat parțial și în alte domenii din activitatea de masă, ca de exemplu în cadrul unor colective de artiști amatori de operă, a orchestrelor simfonice sau de cameră ș.a., lucru remarcat cu ocazia diferitelor concursuri de amatori sau în consfăturile forurilor de răspundere.

În ultimii ani, însă, un evident reviriment se impune atenției noastre. În 1971, la încheierea celui de al X-lea concurs al formațiilor muzicale de amatori intitulat „Omagiu Partidului“ se constata deja o creștere calitativă a mișcării corale și în special: ridicarea valorii artistice și varietatea repertoriului, o dată cu preocuparea asiduă pentru nou. Faptul este remarcabil, atât privind dificultatea unor piese din repertoriul universal abordate cu curaj pentru prima oară, cât și atenția acordată muzicii românești, având ca urmare o înviore netă a creației muzicale destinată amatorilor. Compozitori de prestigiu ca: I. D. Chirescu, Gh. Dumitrescu, Al. Pașcanu, M. Neagu, Gh. Bazavan, R. Paladi, T. Jarda ș.a. scriu piese la cererea diferitelor formații, care le execută în prima audiere, adesea după repetate confruntări cu autorii. În cadrul amplei competiții corale „Cântare Patriei“, desfășurată în ultimii patru ani, sub patronajul Radioteleviziunii, s-au prezentat circa 400 de piese românești în prima audiere, iar unele formații au avut tot programul în primă audiere. La toate acestea se adaugă activitatea foarte cuprinzătoare a *Centrului de Îndrumare a Creației Populare și a Mișcării Artistice de Masă*, care editează în permanență publicații, monografii sau culegeri muzicale destinate formațiilor de amatori, sau inițiază concursuri de creație pentru compozitori, cursuri de perfecționare pentru dirijori. În fine, îndrumă direct școlile populare de artă — pepiniere de artiști amatori cultivați. Este interesant și semnificativ faptul că absolvenții acestor școli foarte cuprinzătoare își continuă de cele mai multe ori activitatea artistică în formațiile de amatori ale întreprinderii unde lucrează sau la brigăzile artistice de agitație — forme active ale muncii politice de masă — creînd un anumit punct de tangență cu profesionalismul.

Revirimentul menționat are loc și în rîndul studenților. Recentul Festival Național al Artei Studentești, dedicat celei de a XXX-a aniversări a eliberării patriei, a adus un elan tineresc entuziast, antrenînd pe studenții artiști în dificilă muncă de pregătire a diferitelor formații. De altfel, ultimile documente de Partid și de Stat adaugă un imbold în plus prin recomandările adresate în special tineretului.

Merită relevată și frecvența reînființare în ultimul timp a unor formații (majoritatea coruri) sau societăți muzicale cu remarcabilă activitate în trecut. Ca și revistele de mare tradiție reluate în serie nouă, aceste formații sau societăți fși serbează sub noi auspicii 50 de ani de activitate (de ex. Societatea *Muzica* în București) sau centenarul (de ex. Corul din Tîrgoviște unde s-a reînființat și asociația *Cîntarea României*) etc.

Aspectele demne de relevat nu se opresc aici; în armată spre exemplu, activitatea artistică muzicală a luat o amploare deosebită, avînd concursurile, tipăriturile, dăscurile ei proprii.

Orchestrale medicilor și inginerilor reușesc să întrețină stagiuni permanente. O serie întregă de festivaluri „zonale“ devin din an în an tradiționale și sînt încurajate cu premii-trofee etc.

Este evident că toate realizările la care ne-am referit duc către o accentuare a profesionalizării mișcării de amatori, ceea ce este firesc și bine, cu condiția să se oprească la timp, renunțîndu-se la ceea ce se întîmpla adesea într-o vreme: „împănarea“ formațiilor cu profesioniști deghizați, aduși cu ocazia diferitelor concursuri!

Analizînd acum genurile muzicale abordate se poate constata că folclorul ocupă cea mai mare suprafață. În condițiile civilizației moderne, mișcării de amatori îi revine misiunea foarte importantă de a valorifica și a asigura conservarea vie a creației populare. Aceasta nu împiedică fenomenul interferenței cu arta cultă, consecință logică a dezvoltării gustului maselor pentru formele cele mai evolute ale artei și a unei tendințe generale de citadinizare. Așa cum se remarcă în materialele de analiză a activității ale Centrului de Îndrumare din București, amatorismul artistic tinde azi către o „sinteză modernă“ între creația artistică populară, tradițional folclorică și cea cultă. Rămîne însă de văzut, la o analiză mai largă, care sînt consecințele interferenței folclorului cu arta cultă. *)

Mișcarea muzicală de masă, cu care ne putem mîndri astăzi și peste hotare, este mai viabilă ca niciodată. Modificîndu-și amploarea și formele în funcție de evoluția societății, ea merge către o aprofundare calitativă care îi deschide mari perspective de viitor.

Nu putem cuprinde acum toate detaliile. Ceea ce am dori să reținem în concluzie este diversitatea și amploarea fenomenului pe care îl reprezintă activitatea muzicală de amatori și ampla lui rezonanță socială. Totodată trebuie să luăm în considerație unul din elementele care constituie adesea motorul tuturor realizărilor: entuziasmul. În țara noastră sînt sute de mii de oameni care, după orele de muncă, se consacră unei activități artistico-muzicale, cu toată sinceritatea și dăruirea de care sînt capabili, detașați complet de orice interes material. (Atenție! *Amator* înseamnă „iubitor“ și nu simplu „doritor“ de frumos, așa cum reiese adesea din limbajul curent). Iată aspecte și fapte remarcabile, care ar trebui să ne dea, nouă profesioniștilor muzicali, mai mult de gîndit.

*) Avem datoria de a distinge cu mare răspundere *valoarea de non-valoare*, de a combate atitudinile pseudo-estetice sau confuziile, adesea grave, de stiluri, ca și o tendință spre comercializare. Un anumit transfer de valori artistice care apare și în domeniul profesional și poate fi astfel molipsitor pentru amatori, trebuie privit cu rezervă... căci adoptarea unor elemente folclorice în muzica ușoară, spre exemplu, poate adesea părea la fel de arbitrară ca transcrierea unor pagini clasice celebre în ritmuri și armonii noi...